

óta dolgozik, és a mellynek maga is a' meg halálozott Doktor Úr nagy kedvelője volt, el nem végezhetette. Meg holt ezen Nagy érdemű Hazafi Aprilisnek 6-ikán forró betegségben hasznos életének 46-ik esztendejében. (Magyar Kurir 1801. 589. l.)

28. (*Véres patak.*) Sály 16. Decz.-ről írják: »A' Sályi malmokat hajtó Patak vize, a' Lator nevezetű malmon feljül, azaz: az eredetin, a' holott ki jön a kősziklából a' víz, vérré változott, azaz a' vérhez hasonlóvá lett; ugy hogy a' malmokat víz helyett vér láttzatott hajtani. Több ízben, és tovább másfél óránál az egész Falun végig folyt; melyből palatkokra meringettek, hanem idővel, mint a' leg-kékebb posztó ollyonra változott annak színe. Né-mellyek kóstolták-is, hanem ize igen keserű volt. Ezen történet ollyon igaz, mint a' nap-fény, és mivel ezen ritka és rendkívül-való történetet Dargai Márton, Burkus János, Ivány Ferentz, Vataj hiteles lakósok szemekkel látták, bizonytságot tehetnek rólla, annak a' ki nem hiszi, ezek vélem edgyütt jelen vóltanak és szemlélték. (Magyar Kurir 1790. 18. l.)

KÖZLI RADNÓTHI DEZSÓ.

29. (*Mérges kút.*) Ez a' Szentiványi kút, melly mérgesnek mondatott, semmi nemű mérget magában nem tart; mert a' barmoknak hirtelen való dögöket, a' mellyek ezen forrásból ittak, nem az Arzenikumnak, vagy másféle mérges bányának kell tulajdonítani, hanem a' felettébb nagyon által-járó kénesező gőznek, mellyet a' barmok az órok lyukaín heventében felszittak.

Mert nem de ugy nevezetett Pymontai Savanyú Vizekről is sokan, ha éhomra bőven isszák, megrészegednek? ezt pedig nem egyéb okozza, hanem azokbann foglaltatott erős bányás gőz, melly a' Szentiványi vízben hathatósann, és bőségesebben találattik. Innét észrelehet venni, hogy ha ez a' víz mértékletesen, és vigyázva itatik, a' betegeknek, leg inkább az erős természetűeknek, nagy hasznokra válik; a' kik pedig gyenge természettel bírnak, és magános életet viselnek, ezeknek, ha mértékletesen téjjel keverve isszák, belső és külső nyavallyákban igen használ. (La Langue János, A magyarországi orvosvizekről és az azokkal való élés módjairól. Nagy-Károly, 1783. 53—54. l.)

30. (*Bártfai Savanyú Víz.*) Mondatik, hogy efféle négy font víz a' *Sal amarum-ból* a' vagy keserű sóból egy drachmát ad: ha ez úgy vagon, nemde a' kösségnek hasznára, 's javára könnyen lehetne Sal amarumot teremteni? (U. o. 77. l.)

KÖZLI TRAXLER LÁSZLÓ.

31. »Sz. Iván havának 26-dik napján estvéli 10 óra után 20 Minutákkal, Pestenn, Budánn s fellyebb Komáromig föld-indulás

tapasztaltatott, melly nagyon meg-rémítette az embereket; de minden kár nélkül hamar el-múlt.« (M. Hírmondó 1780. 431. l.)

»Sz. Iván havának 26-dik napján, ezenn a tájonn-is (Atsán, Pest-Vármegyében) tsak hamar estvéli 10 óra után föld-ingás tapasztaltatott. Hont-Vármegyében a Duna mellett nagyobb volt. Mert Szob nevű helységben a Pap házáról a kémény-is le-esett, Nosztrébann pedig a Remete-Sz. Pál Szerzetebeli Klastromnak falaibann mondják, hogy ollyan nagy hasadékok estenek, hogy edj ember keze-is könnyen belé fér. Való az, hogy éjszak felől támadott. Mert azonn a tájonn 9 óra után, itt pedig tsak 10 óra után vették először észre. Selmetz-Bánya körül is (sőt a városonn-is, de a felső piatzon, a mint írják, éppen nem) tapasztaltatott. Az nap, még a föld-indulás közben-is, felettébb erős szél volt. Edj-néhány szempillantással az előtt nagyobb zúgás hallatott. Akkor Veresegyházánn hálván, midőn szinte a vendég-fogadóban vatsorálnék, a szoba padlásánn olyan zajgást hallottam, mintha matskák kergették volna edj-mást felettem. Melly zúgás mindazáltal azon szempillantásban elmúlt. Nem is tudtam volna, hogy földindulás volt, ha a helység bírāja, a vendég-fogadóba jöven, nem mondotta volna, hogy a falúbann a fogasokonn függő kantsók-is összeverődtek. — Budánn is vettek észre valamely zuhogást a föld alatt azonbann, hogy a föld ingott. A hol is 4 minuta alatt hat vagy hét, nap-keletről nyugat felé hintázó ingások tapasztaltattak.« (M. Hírmondó 1780. 462. l.)

32. (*Mikor lett a tokaji bor híres?*)

Vini Tokayensis nullus scriptorum vsque Isthuanffyum facit mentionem, nec Bonfinius memorat, nec Ranzanus, nec Galeotus Martius, nec Cuspinianus. Omnes hi cum Barone Herberstein Ferdinandi in Aula Hungarica Legato vina Semproniensia, Sirmiensia, Piliissiensia dilaudant. Quin imo et Nic. Oláhus (Archi-Episcopus Strigoniensis) . . . hic inquam rerum Hungaricarum, si quis alius, peritissimus Tokayensis quidem vini facit mentionem, sed dum celebriora Hungariae vina enumerat, Tokayensibus praecipuum gloriam non tribuit.

Vero simillimum itaque est: vina Tokayensia tunc primum inlarescere caepisse, dum circa annum 1560 vineas primum trina fossione excolere, vindemiam in proeuertorem authumnum differre, dein circa annum 1650 vuas marcidas a reliquis distinguere, hisque adinstar viscosi mellis conculcatis generosum mustum superfundere longa experientia docti incolae caepissent. (Ant. Szirmay, Not. Top . . . Com. Zempl. 22. l.) Sz. K.